

Möhtəşəm qələbənin sevincli günləri

"Zəfər yolu"nın başlanğıcı

Füzuli Şəhəri Günü böyük təmtəraqla qeyd edilir

"Bu gün Füzuli rayonunun aşağıdakı yaşayış məntəqələri işğalçılardan azad edilib: Qocəhmədli kəndi, Çimən kəndi, Cuvarlı kəndi, Pirəhmədli kəndi, Musabəyli kəndi, İşıqlı kəndi, Dədəli kəndi və Füzuli şəhəri". Beş il öncə oktyabrın 17-də bu müjdəli xəbəri Ali Baş Komandan İlham Əliyevdən alıq.

Vətən savaşının 21-ci günü idi...

Həmin günlərdə davamlı qələbə, yurdlarımızın işğaldan azad olunması xəbərlərini eşidirdik dövlətimizin başçısından. Müzəffər ordumuz dayanmadan irəliləyir, düşmənin başını özərk torpaqlarımızı azadlığa qovuşdururdu.

Elə ən çətin döyüş əməliyyatlarının aparıldığı rayonlardan biri də Füzuli idi...

Bu istiqamətdə döyüşlərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri əzmlə irəliləyir, düşmənin canına qorxu salırdı. Nəticəsi isə bu gün göz qabağındadır: yəni-dən qurulan, dirçələn Füzuli...

Xatırladaq ki, Füzulinin bəzi kəndləri müharibənin başladığı ilk gündə azad olunmuşdu. Belə ki, sentyabrın 27-də Ermənistanın genişmiqyaslı təxribatlarına cavab olaraq əks-hücum əməliyyatı keçirən Azərbaycan Ordusu Füzulinin üç yaşayış məntəqəsini - Qaraxanbəyli, Qorvend və Horadizi düşmənin tapdığından azad etmişdi. Ordumuz ermənilərin "keçilməz" adlandırdığı "Ohanyan səddi"ni aşaraq irəliləmişdi.

TARİXƏ BİR NƏZƏR: Füzulinin əsası 1827-ci ildə qoyulub. 1930-cu ildə Qarabulaq adlanan yaşayış məskəninin əsasında rayon təşkil olunub və Qaryagin adlandırılıb. Rayon mərkəzi Qaryagin qəsəbəsi olmaqla, Qozluca, Köndələnçay, Araz boyu və Füzuli-Ağdam magistral yolunun hər iki ətrafında olan kəndləri əhatə edib. 1959-cu ildə dəhə şairimiz Məhəmməd Füzulinin 400 illik yubileyi münasibətilə rayonun adı dəyişdirilərək Füzuli adlandırılıb. Rayonun tərkibinə bir şəhər və 78 kənd daxildir. 23 avqust 1993-cü ildə Ermənistan silahlı qüvvələrinin rayon ərazisinə hücumu nəticəsində Füzuli şəhəri daxil olmaqla, 58 kənd işğal olunub. Ermənistan silahlı qüvvələri ilə mübarizədə rayon sakinlərindən 663 nəfər şəhid olub, 181 nəfər əsir və itkin düşüb.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin tapşırığı ilə 5 yanvar 1994-cü ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin keçirdiyi əməliyyat nəticəsində Füzuli rayonunun 22 yaşayış məntəqəsi işğaldan azad olunub. O zaman işğaldan azad olunmuş ərazilərdə rayon əhalisinin 50 faizə qədər yaşayırdı.

İşğaldan azad edilmiş torpaqlara ilk səfər

Vətən müharibəsi başa çatdıqdan sonra - 2020-ci il noyabrın 16-da Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın ilk səfərləri Cəbrayılğa, Füzuliyə də oldu. Bununla Prezident İlham Əliyev düşmənin tapdığından xilas olmuş, azadlığa qovuşmuş daha bir şəhərdə üçrəngli bayrağımızı qaldırdı.

Həmin günü əlamətdar edən daha bir xüsusi hadisə isə Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun təməlinin qoyulmasıdır. Bu yol isə bizi qələbəyə aparən Zəfər yoludur.

Qarabağa açılan ilk hava yolu

Füzuli həm də Qarabağa açılan hava yolunun ilk ünvanıdır. Bu gün Şuşaya səfər etmək istəyənlər, xüsusən xarici qonaqlar Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı vasitəsilə rahat və qısa şəkildə bu bölgəyə çatırlar. Füzuli aeroportu işğaldan

azad edilmiş ərazilərimizdəki ilk hava limanı olaraq mühüm əhəmiyyətə malikdir. Hava limanının əsas məqsədi qonaqların və sərhədlərin Şuşaya gəlişini təmin etmək olsa da, iqtisadi, ticari baxımdan da perspektivləri var. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı qısa zaman kəsiyində - cəmi 8 aya tikilərək istifadəyə verilib. Hava limanı 2021-ci il oktyabrın 26-da Prezident İlham Əliyevin və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə açılıb.

Aeroport istənilən tip hava gəmisi qəbul etmək imkanına malikdir, müasir infrastrukturla təchiz olunan terminal saatda ən azı 200 sərhədlənin buraxılışına imkan verir.

Quruculuq işləri geniş vüsət alıb

Vətən müharibəsindən sonra dövlətin prioritet istiqamətlərindən biri olan işğaldan azad olunmuş rayonlarda görülən yenidənqurma və bərpa işləri Füzulidə də sürətlə davam edir. Rayonda bütün infrastruktur yenidən qurulur. Füzuli həm də növbəti "ağıllı kənd" layihəsinin icra olunduğu rayondur. Füzulinin işğaldan azad olunmasından bir il sonra Prezident İlham Əliyev Dövlətyarlı kəndində yeni "ağıllı kənd"i, həmçinin Füzuli şəhərinin təməlini qoydu.

Ötən ay isə dövlət başçısı tərəfindən yeni salınacaq Qaraxanbəyli kəndinin əsası qoyuldu. Kənd Ermənistanın işğalı zamanı dağıdılmış Qaraxanbəyli və Mərdinli kəndlərinin sakinləri yerləşdiriləcək. Layihə iki mərhələdə icra olunacaq. Gələn il yekunlaşdırılması nəzərdə tutulan birinci mərhələ 87 hektara yaxın ərazidə həyata keçiriləcək. Bu mərhələdə 404 ailənin, ümumilikdə 1861 nəfərin həmin kəndlərə köçürülməsi nəzərdə tutulur. 2027-2030-cu illəri əhatə edəcək ikinci mərhələ isə 230 hektara yaxın ərazidə icra olunacaq. Həmin dövr buraya 1075 ailənin, ümumilikdə 4093 nəfərin köçürülməsi nəzərdə tutulur. Əhəlinin və evlərin sayı kəndin 20 illik perspektiv inkişafı nəzərə alınmaqla müəyyən edilib.

Qaraxanbəyli 44 günlük Vətən müharibəsinin ilk günündə azad olunan, ilk şəhid verdiyimiz kənddir. Elə bu baxımdan ölkə rəhbəri ikinci anım ilində Qaraxanbəyildə Anım Gününə həsr olunmuş xatirə lövhəsinin önündə şəhidləri ehtiramla andı, abidə önünə gül dəstələri qoydu. Həmin abidə şəhidlərimizin şərəfinə ucaldılıb. Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev bildirmişdi: "İlk şəhidləri biz məhz burada, bu yerdə vermişik. Bu abidənin yanında düşmənin sərgəri yerləşirdi. Bu istiqamətdə beş-altı müdafiə xətti mövcud idi. Azərbaycan əsgəri, Azərbaycan zabiti bu müdafiə xəttini və bundan sonrakı müdafiə xətlərini yarmaq üçün ölümə gedirdi. Sözlün əsl mənasında, ölümə gedirdi, öz canını fəda edirdi ki, üçrəngli bayrağımız Şuşada

və o vaxt işğal altında olan digər bütün torpaqlarda dalğalansın".

Füzuli həm də Özbəkistanla dostluğumuzun rəmzinə özündə daşıyan şəhərdir. Burada Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev tərəfindən özbək xalqı adından hədiyyə olaraq 960 şagird yerlik Mirzə Uluqbəy adına 1 nömrəli tam orta məktəb binası tikilib istifadəyə verilib. Açıış mərasimində Şavkat Mirziyoyev şəxsən iştirak edib.

Füzulidə həmçinin Qazaxıstan tərəfindən "Kurmanqazi Uşaq Yaratıcılıq Mərkəzi" də tikilərək istifadəyə verilib. Açıış mərasimində Prezident İlham Əliyev və Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev iştirak ediblər.

Füzuli şəhərinin Baş planı artıq təsdiqlənib. Plana əsasən, 2040-cı ilədək Füzuli şəhərinin inzibati ərazisinin 1943 hektara, əhalisinin 50 min nəfərə çatdırılması nəzərdə tutulur. Şəhərdə rahat və müasir həyat şəraitinin təmin edilməsi üçün orta və əzmərtəbəli yaşayış binaları, həyətəyənə torpaq sahələri olan fərdi evlər inşa ediləcək, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, istehsalat müəssisələri, rekreasiya və digər təyinatlı zonalar yaradılacaq.

Füzuli qəhrəmanları

Füzuli şəhəri və kəndləri Silahlı Qüvvələrimizin ərazilərimizi işğaldan azad etmək üçün ayaq basdığı ilk torpaqlardır. İllərlə möhkəmlənmiş düşmənin istehkamlarını yarmaq üçün ölümdən qorxmadan irəli atılan igidlərin qanı-canı hesabına bu gün azaddır bu torpaqlar. Onların cəsarəti, şücaəti hesabına bu gün Füzuli Şəhəri Günü qeyd edə bilirik. Amma onların heç birinin qanı yerdə qalmadı. Azərbaycan ərazi bütövlüyünü və suverenliyi tam təmin etdi.

Vətən müharibəsində qəhrəmanlıq göstərən igidlərimiz isə qələbədən dərhal sonra dövlət başçısı tərəfindən mükafatlandırıldılar. Prezident İlham Əliyevin Vətən müharibəsindəki qələbə münasibətilə orden və medalların təsis edilməsi ilə bağlı sərəncamına əsasən, "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı da təsis edildi. Dövlət başçısının müvafiq sərəncamları ilə Füzuli rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarında iştirak edərək şəxsi igidlik və şücaət nümayiş etdirdiklərinə görə 25325 hərbi qulluqçu təltif edildi.

Rayonun iqtisadi potensialı böyükdür

Füzuli şəhərinin Vətən müharibəsində strateji mövqeyə malik yaşayış məntəqələrindən biri olduğunu qeyd edən Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, Zəfər tariximiz məhz Füzulidən başlayıb: "Allah

şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Şəhidlik zirvəsinə ilk ucalanlar Füzuli rayonunda oldu. Füzuli strateji mövqeyə malik olduğuna görə, işğalçı Ermənistan ordusu məhz bu rayonda ciddi şəkildə möhkəmlənməyə çalışmışdı. Amma Müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə Şanlı Azərbaycan Ordusu Füzuli şəhəri də daxil olmaqla, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdan olan bütün yaşayış məntəqələrini işğaldan azad etdi".

Deputat qeyd edib ki, 44 günlük müharibədə ölkəboyu həmrəylik, birlik müşahidə olunub. Savaşın ilk günlərindən başlayaraq vətəndaşlarımız hər bir formada orduya dəstək olmağa çalışırdı. Bu da təbii ki, ordu-xalq-iqtidar birliyini nümayiş etdirirdi.

V. Bayramov qeyd edib ki, rayon artıq bərpa və yenidənqurma mərhələsinə qədəm qoyub: "Həzrət Füzuli şəhərində 3000-dən çox keçmiş məcburi köçkün məskunlaşıb. Noyabr ayında Füzuli şəhərində yeni yaşayış komplekslərinin inşasına da başlanılacaq. Bu, o deməkdir ki, 2026-cı ildə Füzuli rayonuna qayıdışın davamını görəcəyik. Eyni zamanda Füzuli şəhəri ilə yanaşı, rayonun digər kəndlərində də quruculuq işləri həyata keçirilir. Dövlətyarlı, Pirəhmədli və digər kəndlərdə tikinti işlərinin intensivləşdirilməsi planlaşdırılır. Bu istiqamətdə infrastrukturun formalaşdırılması üçün işlər davam etdirilir".

Deputat deyib ki, Füzuli böyük iqtisadi potensiala malik rayonlardan biridir. Həm aqrar sahədə, həm də xammal və tikinti materialları üzrə xammal nəzərə alsaq sənaye cəhətdən də üstünlüyə malikdir. Füzuli rayonunda məskunlaşma ilə yanaşı, iqtisadiyyatın formalaşması və reinteqrasiyası müşahidə olunur. Bu da ondan xəbər verir ki, Füzuli rayonu yaxın zamanlarda yenidən Azərbaycan iqtisadiyyatına yüksək töhfə verən rayonlardan birinə çevriləcək. Bütövlükdə Füzuli rayonu Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə beynəlxalq standartlara uyğun olaraq intensiv şəkildə qurulur, yaşayış məntəqələri yenidən salınır. Bu da uzun illər işğal altında qalan və dağıdılan Füzuli şəhərinə həyat qayitması ilə yanaşı, rayon üçün yaxın gələcəkdə kifayət qədər böyük imkanlar vəd edir. Füzuli Qarabağın bir hissəsi olaraq Azərbaycan iqtisadiyyatına öz töhfəsini növbəti illərdə daha da artıracaq.

Doğma yurda qayıdışın sevinci

"Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"na əsasən Füzuli də öz əzəli sakinlərinə qucaq açıb. Şəhərdə görülən sürətli quruculuq işlərinin nəticəsidir ki, bu gün Füzuliyə köç karvanları yola salınır. Keçmiş məcburi köçkünlərin vətən, el-oba həsrətinə son qoyulur. Bu günədək 824 ailə - 3141 nəfər Füzuli şəhərində daimi məskunlaşıb. Köç prosesi mərhələli şəkildə davam edir.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, işğaldan azad edilmiş ərazilər üzrə şəhər günləri təsis edilərək bu tarixlər bayrama çevrilib. 17 oktyabrda füzulililər Şəhər Günlərini qeyd edirlər. Şəhərə qayıdan sakinlər uzun illərdən sonra doğma ata-baba evlərində azad şəhərin tənənəsinə yığırlar. Hələ rayonun neçə-neçə kəndinə köç olacaq, digər füzulililər də doğma yurda qayıdışın xoşbəxtliyini yaşayıb, sevincə göz yaş axıdacaqlar. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun hər yerində həyat canlanacaq.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

